
ZABEZPIECZENIE WIERZYTELNOŚCI – ZASTAW

Zastaw i zastaw rejestrowy.

Zastaw to instytucja prawa cywilnego ustanowiona specjalnie w celu zabezpieczania wierzytelności. Zastaw oznacza obciążenie rzeczy ruchomej prawem, na mocy którego wierzyciel może zaspokajać się z tej rzeczy z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami właściciela rzeczy i to bez względu na to czy po udzieleniu zastawu rzecz zmieni właściciela.

Mówiąc prościej oznacza to, że pieniądze uzyskane ze sprzedaży zastawionej rzeczy trafiają w pierwszej kolejności do takiego wierzyciela, a nie są rozdzielane proporcjonalnie na spłatę wszystkich długów.

Obok zastawu zwykłego istnieje również zastaw rejestrowy. Jest to bardziej sformalizowana forma zastawu, która wymaga spełnienia szeregu obowiązków i wpisu zastawu do rejestru zastawów. Za cenę formalności wierzyciel nabywa jednak większą pewność co do ochrony swoich praw.

Forma ustanowienia zastawu.

Do ustanowienia zastawu konieczne jest zawarcie umowy pomiędzy właścicielem rzeczy (niekoniecznie musi to być dłużnik), a wierzycielem. Aby wykazać wobec osób trzecich (innych wierzycieli) datę zastawu powinien on być zawarty na piśmie z datą pewną.

Zastaw rejestrowy wymaga zawarcia umowy w formie pisemnej, która określać będzie przynajmniej datę jej zawarcia, dane osobowe stron umowy, przedmiot zastawu i wierzytelność zabezpieczoną zastawem. Dodatkowo konieczne jest dokonanie wpisu w rejestrze zastawów. Wpisu dokonuje się za opłatą (strony w umowie mogą ustalić, kto ponosi te koszty) na urzędowym formularzu.

Zastaw jako zabezpieczenie.

Jak już wspomniano, zastaw (zarówno zwykły jak i rejestrowy) jest instytucją przewidzianą wyraźnie dla celów zabezpieczania wierzytelności. Jak już wskazano, przez uzyskanie zastawu wierzyciel nabywa pierwszeństwo do zaspokojenia się z ruchomości (przedmiotu zastawu). Dla wierzyciela nie ma znaczenia czy właściciel rzeczy w jakikolwiek sposób ją zbędzie (sprzeda, daruje etc.).

Realizacja poręczenia.

Co do zasady zastaw nie wpływa na samą procedurę windykacji należności. Umożliwia jedynie zaspokojenie się z rzeczy zastawionej w pierwszej kolejności. Dla uruchomienia zastawu zwykłego konieczne jest więc uzyskanie tytułu wykonawczego i wszczęcie egzekucji

komorniczej. W jej toku wierzyciel ma pewność, że środki uzyskane z rzeczy zastawionej wpłyną do niego w pierwszej kolejności, bez względu na ewentualnych innych wierzycieli.

W przypadku zastawu rejestrowego zaspokojenie wierzyciela następuje w drodze postępowania egzekucyjnego, o ile inaczej tej kwestii nie uregulowano w umowie zastawniczej. Możliwe jest przejęcie przedmiotu zastawu na własność przez wierzyciela lub sprzedaż przedmiotu zastawu w drodze przetargu publicznego. Kwestie te powinna regulować umowa zastawu rejestrowego.

Plusy i minusy poręczenia jako zabezpieczenia.

Zastaw (zarówno zwykły, jak i rejestrowy) stanowi realną możliwość zaspokojenia się wierzyciela z majątku dłużnika (lub osoby trzeciej, która udzieliła zastawu), co oznacza, że pieniądze przysługujące nam od wierzyciela są zabezpieczone czymś o realnej wartości. Wierzyciel korzysta z pierwszeństwa zaspokojenia, a ponadto na jego prawa nie ma wpływu ewentualne zbycie rzeczy przez właściciela rzeczy, co oznacza, że ewentualne zubożenie dłużnika nie będzie tak bolesne jak w przypadku braku zastawu.

W związku z tym, że zastaw zabezpiecza wierzytelność przyszłą, może zdarzyć się, że rzecz zastawiona zostanie zniszczona, skradziona lub straci na wartości. Wszystko zależy oczywiście od rzeczy, która jest przedmiotem zastawu. Spadek wartości może mieć jednak istotne znaczenie dla faktycznego zabezpieczenia wierzyciela.

radca prawny Mateusz Data

Leszno, dnia 17 września 2019 r.